

İDARE MERKEZİ

**ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında**

İSTANBUL BÜROSU

*İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87*

HAYAT

Flatı her yerde 15 kuruş
seneligi, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: IV

Ankara, 8 Teşrinisani , 1928

Sayı: 102

Ruhیات

kıraatın ruhiyatı

Bütün ruhiyatçıları şiddetle alâkalandıracak bir kıraat ve yazı tecrübesi geciriyoruz. Bu makalede yatnız göz dili, yani kıraatın ruhiyatından bahsedeceğim. Söz birinci derecede bir senbol olup yazı bunun ikinci dercede bir senbolunu teşkil ediyor. Kıraat işte bu ikinci senbol vasıtasile oluyor. Okumak ya kelimenin unsurlarını, ya bütün kelimeyi ve hatta kısa cümleleri, ve yahut bu iki usulu mezcederekten öğreniliyor.

Okumaya yeni başlayan bir kimse evela anlamadan okur. Yeni yazıya ilk başlayanlar metni sökecekler, fakat bir mana anlamayacaklardır. Bu devre, yapılacak mümareseye göre, uzun veya kısa olabilir. Şuurun aynı zamanda iki şeye dikkat etmesi imkânsız olmasada pek müşkül olduğundan ilk kıraat temrinlerinde mânânın küsufa ograması zarurîdir.

Okuma mekanizması otomatlaştıkça, itiyat oldukça zihin de serbes kalarak hem kıraate sür'at, hem de idrake inkişaf gelir.

Kıraatta gözlerin nasıl hareket ettiği de tetkik edilmiştir. Göz okurken her harfin üzerinde durarak hareket etmeyüp bir kaç harfi

birden kavrar. Serî kıraata yaklaşıldıkça bu hareketlerin adımları da açılır. Dikkat da eyi olursa bu adımlar büsbütün genişler.

Kıraat yalnız gözün durduğu esnalarda olur; gözün hareketleri esnasında yalnız boz bir gölge görünür. Durmalar hareketlerin on ikide biri kadar kısa olur. Dikkat daima öne doğru gittiginden soldan sağa doğru kavranan mesafe, sağdan sola doğru kavranabilecek mesafeden daha çoktur. Kelimelerin ilk kısımları son kısımlarından daha telkin edicidirler.

Dikkat metnin mânâsından ziyade harflere kakıldığı zaman göz hareketleri çoğalır.

Kolay bir metin okuduğumuz zaman kıraat sahası, harfleri vuzuhle idrâk sahasını aştığı gibi göz de kelimelerin başında değil daima ortalarında duraklar.

Serî kıraatta birbirlerine benzeyen kelimelerden birini diğeri yerine okumak çok olagandır.

Kelimenin boyu ve eni çok mühim bir rol oynar. İlk harfler, majüsküller, satırı aşağıdan ve yukarıdan aşan harflerle enli ve çok bacaklı harfler diğeri harflerden daha galip bir tesir yaparlar.

Bazı kıraat hatalarının sebepleri

hasselerimizden, bazıları da metin veya zihin halimizden gelir.

O halde kıraatta bir mekanizmanın, yani itiyadın, bir de zihnî faalyetin hissesi vardır, kıraat bu iki faalliyetin imtizaclarile olur.

Yeni kıraat hayatımızda ruhiyatın bu tahlillerini bilerek çalışmak lûzumsuz korku ve endişelere mani olacağı gibi zarurî olan halleri de evelden bildirmesi itibarile de ograyacağımız müşkülli şuurla iktiham ettirir.

Bundan başka yaptığımız bu inkılabın tecrübeleri cihanşumul bir ehemmiyetle karşılanacaktır. Bunun için hemen her münevver yeni kıraat ve yazı tecrübesinde geçireceği safhalara dikkatla alâkadar olmalı, ta ki bilahara bu hususta yapacağımız ruhiyat tetkiklerine zengin bir malzeme bulabilelim. Bir müddet sonra gazeteler ve mecmualar bu bapta anketler açmalı, geçirdiğimiz tecrübelerin ruhiyatını ilme mal etmeliyiz. Bu işin usul dairesinde yani lisaniyat, içtimaiyat ve ruhiyatçıların müşterek alâka ve mesailerile vucuda getirirsek ilim için bulunmaz bir mazhariyet olur.

Mustafa Şekip

